

Шейка О. І.
аспірант Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: д.е.н., професор,
професор кафедри безпеки
та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет
Вівчар О.І.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Проблема забезпечення національної безпеки є надзвичайно актуальною в умовах воєнного стану країни. Слід відзначити, що забезпечення моделі системи національної безпеки, її структури, властивостей, закономірностей розвитку та взаємодії із зовнішнім середовищем є необхідним для ефективного управління цією системою, визначення оптимальних методів досягнення цілей, а також для прогнозування наслідків реалізації загроз [1].

Система забезпечення національної безпеки (СЗНБ) передбачає функціонування чітких структур та регламентованих процесів прийняття управлінських рішень. Встановлено, що на в умовах сучасних викликів та загроз країні складно відзначити повноцінну ефективність СЗНБ, що зумовлено передусім неврегульованістю функціонування сектору безпеки [2].

Будь-яка система характеризується певними параметрами, вихід за межі яких є відхиленням від норми. Оцінювати ефективність СЗНБ доцільно через спеціальну критеріальну шкалу. Обґрунтовано, що основними критеріями ефективності є:

1) результативність управління загрозами за якої державні та недержавні інституції забезпечують умови для сталого розвитку національних інтересів і добробуту народу;

2) дієвість самого механізму функціонування системи [3].

Ефективність системи полягає у здатності якісно представляти широкий спектр національних інтересів за мінімальних витрат ресурсів. З огляду на необхідність збалансування інтересів особи, суспільства та держави, можна виокремити три напрями функціонування СЗНБ: безпека особи, безпека суспільства та безпека держави [4].

Державні інституції мають відігравати ключову роль у забезпеченні «ядра» національної безпеки, що включає життєво важливі інтереси нації. Захист конституційних прав, свобод, державного ладу та територіальної цілісності є виключною компетенцією державних органів. Це підкреслює важливість державного управління в системі національної безпеки.

Отже, формування СЗНБ має ґрунтуватися на балансі інтересів особи, суспільства та держави, що є запорукою цілісності системи.

Водночас провідну роль у цьому процесі повинні відігравати державні структури, використовуючи представлені владні повноваження та ресурси для досягнення цілей національної безпеки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Горбулін В. П. Системно-концептуальні засади стратегії національної безпеки України: монографія. К. : Євроатлантикінформ. 2023. 592 с.

2. Вівчар О. І. Теоретичні аспекти безпекознавства в умовах підприємств (фундаментальні загрози в сучасному соціогуманітарному просторі). Соціально-економічні проблеми і держава. Тернопіль, 2017. Вип. (1) 16. С. 24-31. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17voissp.pdf>

3. Вівчар О. І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: монографія. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А. 2018. 474 с.

4. Резнікова О.О. Стратегічний аналіз безпекового середовища України. Стратегічна панорама спеціальний випуск. 2022. С. 45–53.